بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/128
- އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް:
  - ނަން: [illegible] ([illegible])
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހ. [illegible]/ މާލެ
  - ވަގުތީ އެޑްރެސް: ހ. [illegible]/ މާލެ
  - އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: -
- އިސްތިއުނާފަށް ދެކޮޅު ފަރާތް:
  - ނަން: އިބްރާހީމް [illegible]
  - އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A036366
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހ. [illegible]/ މާލެ
  - ވަގުތީ އެޑްރެސް: ހ. [illegible]/ މާލެ
- ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 07 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1437 / 16 މާރޗް 2016
  - ނިމުނު ތާރީޚު: 17 ރަޖަބު 1437 / 24 އޭޕްރީލް 2016
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 389/Cv-C/2016
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: [illegible]
- ޤަޟިއްޔާ ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 25 ފެބްރުއަރީ 2016
- ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ތާރީޚު: 29 ފެބްރުއަރީ 2016
- މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު: ޢަބްދުﷲ ދީދީ ފަނޑިޔާރު: ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު ފަނޑިޔާރު: ޝުޖާޢު އުސްމާން

ދަޢުވާގެ ޚުލާސާ:

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތް ނޫންކަމަށްބުނެ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ) ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުމުން ބެލެވިފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި މައްސަލަ ދައްކުވާ ފަރާތަކީ ހ. ގިއްސާގެ/ މާލެ އިބްރާހީމް ޝަރީފްއެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތް ނޫންކަމަށްބުނެ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ) ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައެވެ.

2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، އެޤަޟިއްޔާގައި، ހ. ގިއްސާގެ/ މާލެ އިބްރާހީމް ޝަރީފާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާ [illegible] 'އެގްރީމަންޓް' ގެ ދަށުން، އިބްރާހީމް ޝަރީފް [illegible] 1 ޖޫން 2016 ގައި [illegible] އިބްރާހީމް ޝަރީފް [illegible] 20، 37 އަދި 40 ވަނަ

[illegible] ދަށުން އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 25 ނަންބަރު [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޯޓިސްގެ [illegible] [illegible] 18 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

3. މިމައްސަލައަށް [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]، ހ. [illegible]/ މާލެ، އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތް (ދ.ކ.ނ ނަންބަރު A036366) އާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] 1 [illegible] 2016 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20، 37 އަދި 40 [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 25 ނަންބަރު [illegible] އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޯޓިސްގެ [illegible] [illegible] 18

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިބްރާހީމް ޝަރީފްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް ޝަރީފްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] 25 ނޮވެމްބަރު [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އިން އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް [illegible] 01 ފެބްރުއަރީ 2003ވ. ދުވަހުން ފެށިގެން 31 ޑިސެމްބަރު 2004ވ. އަށް 01 (އެކެކެއް) އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި 18 ފެބްރުއަރީ 2004ވ. ވަނަ ދުވަހު މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ނަންބަރު MCPW/2004/1) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] 03 (ތިނެއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިން [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] 2005ވ. ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 03 (ތިނެއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް ޝަރީފްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] 25 ނޮވެމްބަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް ޝަރީފް 23 ޖޫން 2015ވ. [illegible] [illegible] [illegible] TS-0091/T10/2015 [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި އިބްރާހީމް ޝަރީފް [illegible]

ހުށަހަޅާފައިވާ ފައިސާގެ ރަސީދުތަކުން ތަންގެ ކުއްޔާއި، ވިޔަފާރި ފީ އާއި، ޖީ.އެސް.ޓީ ދައްކަމުން ދައްކައި ދައްކަމުން ބަލައިގަންނަމުން ދާކަން އެނގެން ހުންނަކަމާއި، އަދި މިކަންކަމުން ދައްކަމުން އިންކާރުކޮށްފައި ނުވާކަމާއި،

މަދަނީ އިޖްރާއާތުގެ އެންމެ މުހިންމު އެއް މަބްދައަކީ ޢަޤްދު (ކޮންޓްރެކްޓް) ކަމާއި، [illegible] އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ބަލާއިރު ކޮންޓްރެކްޓަކީ [illegible] [illegible] [illegible] ގިނަ [illegible] މެދުގައި ހެދޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު) [illegible] 03 ([illegible]) މަސްދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މާލެ [illegible] [illegible] 25 ނަންބަރު ފިހާރަ ކުއްޔަށް 18 މަސްދުވަހުގެ ނޯޓިސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 01 [illegible] 2016ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 25 ނަންބަރު ފިހާރަ ކުއްޔަށް 04 [illegible] 2016ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޯޓިސް [illegible] 03 މަސްދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޯޓިސް [illegible] [illegible] ނޯޓިސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެކަށީގެންވާ ތަނެއް ދައުލަތުން ދިނުމަށް ދައުލަތުގެ މައްޗަށް އަދުލުކުރާނެ ތަނެއް ދިރިއުޅުމުގައި ނިންމައި، އަދި މާލެ ހުޅުމާލެ ބަނދަރުގައި ދައުލަތުން އަތުން ހަދާ ފަރާތަކަށް ދިނުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުގައި އެއް
އިސްކޮންޑަޝަން ހަމައެކަނި ނުކުތާކުގައި ކަނޑައަޅައި ޔުވެފުކެނޑިވަޑައި" ވާހަކައިންނެވެ.

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ހިނގައިފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށް ބުނެ، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ) ގެ ފަރާތުން 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅައި އެނުކުތާތަކާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، މިމައްސަލައަށް ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތުން ދައުލަތުން ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދައުލަތަށް ދެއްވައިދޭން ނުލަދީ، މައްސަލައިގެ ހުކުމް ކަނޑައެޅުމަށް ދައުލަތަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ދިފާޢުވުމުގެ ފުރުޞަތު ދައުލަތަށް ގެއްލުނު ގޮތަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ހޯދުމުގެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ޙައްޤު ދައުލަތަށް ގެއްލިފައިވާކަމަށް ވާ ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދައުލަތުގައި އިސްތިއުނާފު ހަމަޖެހުމާ ކަށަވަރު ދިވެހި ސިވިލް ކޯޓުން އިޖުރާއާތުގެ ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ މައްސަލަ ބައްލަވައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިސްތިސްނާ ހުށަހަޅާ ކަމުގައިވާ "މާއްދާގައި އެއްގޮތަށް ކަމަކަށް ކަނޑައަޅާފައި"، ކޮންޓްރެކްޓެއް ވަކި ތިމާގެ ކަމެއް ކަމަށް ވާތީ އެއްބަސް ހުށަހަޅާ ކަމަކަށް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށްވުރެ ނުކުތާ، ދައުލަތުގެ މާއްދާތަކުގެ މާއްދާގެ 6-05 ވަނަ

މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް، ވާހަކަ ކުއްސިލާވެފައިވާ އިތުރުބާރު ހިނގާ ސަރަޙައްދުގައި ހިފެހެ ދައުލަތުގެ ބިނާކޮށް ކުށްސާބިތުކޮށް ހުކުމްކުރުމުގެ ފާއިތުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ދާދި ހުކުމުގެ ދަށުން ސަރަޙައްދުގެ ބިނާކޮށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް ނިޒާމީގައި ދައުސާރާގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލުކުރާ ހުރަހަކަށް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން، މަދަނީ ދަޢުވާތަކުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ނުވަތަ “Onus Probandi” އުފުލުމުގެ ޒިންމާއަކީ ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމާއި، ދަޢުވާއެއްގައި އެއް ފަރާތަކުން އަނެއް ފަރާތުން ކުރިމަތިލާ "ދިފާޢު" (plea) ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލުންޖެހޭ ފަރާތަކީ އެ "ދިފާޢު" ކުރާ ފަރާތަށްކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގެ ނުކުތާތަކުގެ (ނ) ގައި އޮންނަ އުޞޫލުގެ މައްސަލައިގައި ރިޢާޔަތްކުރައްވައި، ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ދައުވާގެ މައްޗަށް ކުރިމަތިލާފައިވާ އެންމެހައި ދިފާޢުތައް ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެއްކަމުގައި ވިދާޅުވެފައިވާ ދައުވާކުރާ ފަރާތާއި ދައުވާ ދެކުނު އެއްބަސްވުމެއް ވަޒީފާއިން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް ހުއްޖަތު ކަމެއް ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، ޕޯޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ދ.ފުއަދު/ ޕޯޓް ރިވިއު ބަސްއިން އާ ދެމެދު 2005 ވަނަ އަހަރު ވަޒީފާ، މުސާރައާ ގުޅޭ ހުރި އެއްބަސްވުމަކުން ރިޢާޔަތްކުރުމުން، ދައުވާލިބޭ ދައުވާކުރާ ފަރާތާ ދެމެދު 2005 ވަނަ އަހަރު އެއްބަސްވުމުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ކަންތައްތަކަށް ވަނީ ހުރަހަކު ނުކުރެވޭނެއެވެ.

- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޤަރާރުތަކުން ނުކުތާތަކުގައި (ބ) ގައި ދައުވާލިބޭ އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަށް ދިޔައިރު 27 ދުވަހުގެ ނޯޓިސްއަކާއި ނުލާ ހުސްކުރުން އެކަށީގެންވާ އިންސާފުވެރި ދަރުމައް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު

ދިނުމަކީ ދައުލަތަށް [illegible] [illegible] ގެއްލުމެއް [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

5. މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، މިޤަޟިއްޔާއިން [illegible] [illegible] މައްސަލާގައި ގ.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނަންބަރު 4658 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގ.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނަންބަރު 4658 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 25 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ގ.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނަންބަރު 4658 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި، ސ.ހިތަދޫގެ މާލު އިބްރާހީމް ޙަލީމްއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ވަކިކޮށް އެ ދެމެދު ވެފައިވާ ފްލެޓް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ އެގްރީމެންޓުގެ ދަށުން އިބްރާހީމް ޙަލީމް ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ ފްލެޓް 1 ޖުލައި 2016 ގައި ހުސްކޮށްދިނުމަށް ދައުވާލިބުނު އަންގުމާ ގުޅިގެން، އިބްރާހީމް ޙަލީމް ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ 25 ނަންބަރު ފްލެޓް އިބްރާހީމް ޙަލީމްގެ ބަޔަކު ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އެކަށީގެންވާ ނޯޓިސްގެ މުއްދަތެއް 18 މަސްދުވަސް ދެއްވުމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށްއެދި، އިބްރާހީމް ޙަލީމްގެ މުދަލާ ބެހޭ ކަންތައް ގެނައުން ކަނޑައެޅުނު ތަރުތީބު ދައުވާއާ ދިމާވެއް، އެ ފްލެޓް ބަދަލުގައި އަލުން ހޯދުމަށް އިބްރާހީމް ޙަލީމް ޙަޤީގަ ދިނުމަށް އިސްކަންދިނުމުގެ މަޢުލޫމާތު ލިބޭނެ ކަންތައްތައް ނިންމައި އެކު އިބްރާހީމް ޙަލީމް ދެނެގަތުމަށް އިސްތިޢުނާފުގައި އެދިފައިވާކަމަށް،

އިބްތިދާއީ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމެވި ޙުކުމުގައި، 01 ޖުލައި 2016 ގެ ނިޔަލަށް މާލު ހުސްކޮށް ބަދަލުދިނުމަށް 25 ނަންބަރު ފްލެޓް ހުސްކޮށް 04 ޑިސެމްބަރު 2016 ވަނަ އިބްރާހީމް ޙަލީމަށް ދީފައި ނޯޓިސްއަކީ 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ކުރީ މުއްދަތެއްގެ ނޯޓިސްއެއްކަމަށް ވާއި އެނޯޓިސްއަކީ ޤާނޫނީ ނޯޓިސްއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުން ޤަބޫލުކުރެވޭ އުސޫލާއި ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ދަށުން އިސްތިޢުނާފުކުރެވޭ ބޮޑު ފަދަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތްކަމާއި ގުޅޭ ސަބަބު އިސްތިޢުނާފުގައި ދެނެގަތުމަށް.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް، މަޙްކަމާގައި ހިނގަމުން ދަނިކޮށް ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅުމުގެ އެންގުމަށް ފުރުޞަތުދެއްވި 28 ޑިސެމްބަރު 2016 ގައި އެންގުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ގެނެސްދިނުން ކަމެއް، އަދި ހަމައެކަނި ދެފަރާތުގެ ދިފާޢުގައި މަޙްކަމަށް ހުށަހެޅުއްވުމަށް ދެއްވި އިބްތިދާއީ މަޙްކަމަށް ފައިލްކުރުމުގެ ހުށަހެޅުން މަޙްކަމަށް ހުށަހަޅާފައި ވާނަމަ، ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތި ހުށަހެޅުން ސަބަބެއް އިބްތިދާއީ މަޙްކަމުގައި ގެނައުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައެޅުނު ފުރުޞަތު 28 ޑިސެމްބަރު 2016 ވަނަ ދުވަހު އިބްތިދާއީ ކޯޓުން ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތުދެވުނުކަމައި، އަދި އިބްތިދާއީ ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ދެވަނަ ޖަލްސާއަށް 29

ފެބްރުއަރީ 2016 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި، ހަމަ އެދުވަހު މަޖްލިސްގައި ޙުކުމް ކުރައްވާފައި، އެޕީލްކުރުމާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދައުވާކުރާ ފުރަޞަތުނުދީ ބަލައިނުލާ، އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވާހަކަ އަޑުއެހުމަށް ހަމަ ޝަރީޢަތުގެ ފުރުޞަތު ނުދީ ހުކުމް ކުރެވިފައިވާތީ، އަދި ޝަރީޢަތުގެ ދާއިރާ ޤާނޫނީ، ވަކި އަޑުއަހާ އަދި އިޖުރާއީ ގޮތުގެ ގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނުގެ ސަރީޙަ ނިޔަލުގައި ނިމުމަށް ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމް ނަގާފައިވާތީ، 29 ފެބްރުއަރީ 2016 ވަނަ ދުވަހު ދައުވާގެ "ވަކި އަޑުއަހާ ގޮތުން ދައުވާގެ ފުރުޞަތު ހުށަހަޅާ ޖަވާބު" ހުށަހެޅި ޤަޟިއްޔާ ޙުކުމްކުރެވުނު، ދިފާއުގެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިޢުނާފަށް ދައުވާއަށް ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުން އިސްތިޢުނާފުކުރާ ދައުވާ އަދި ޝަރީޢަތް ހުށަހެޅި ފަރާތުން އިސްތިޢުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ އިސްތިޢުނާފު ގުޅިގެން ޝަރީޢަތް ގުޅިގެން އިސްތިޢުނާފުކުރާ ދައުވާކުރާ އެޕީލްކުރުމުގެ ސަރީޙަ ނިޔަލުގެ ނިޔާވަތް އަރިހުން ޤަރާރުކުރާ، އެދުމްޝަރީޢަތުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ޙުކުމްކުރެވުނު ޤާނޫނީ ދައުވާ ޝަރީޢަތުގައި ދައުލަތުގެ ޤަރާރު ޖަވާބުދާރީ ފުރިހަމަ ޤަރާރުދީ ދާއިރާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބުނެފައިވާ ޙައްޤު ފުރިހަމަ ދައުވާގެ ފުރުޞަތު ދިފާޢުއްޒާގެ ޙައްޤުގެ ޙައްޤު ފުރިހަމަކުރާތީ، ދިފާޢުއްޒާގެ ޙައްޤުގައި މިޝަރީޢަތް ބެލިއިރު ޝަރީޢަތުގެ ޤަރާރު ގުޅިގެން ވަކި ދައުލަތުން ޝަރީޢަތުގައި ހިމެނިގެންވާ ފުރިހަމަވެފައި، ވަކި ދައުލަތުން އިސްތިޢުނާފުވެވޭ.

(ނ) ހަމަޖެހޭ ކަމަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ދައުވާކުރެވުނު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން، އިސްތިޢުނާފު ބަލަފައި ދައުވާގެ ދަށުން ބެލުމުގެ ގޮތުން ޝަރީޢަތް ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ބެލުނު ޙަޤީޤަތް އިސްތިޢުނާފު ބަލާ ފަރާތުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުން ޙުކުމްކުރިއިރު، ދައުވާއާއި އިސްތިޢުނާފު ބަލާފައި ދަށުން ސާބިތު ގޮތުން ޙަޤީޤަތް ގޮތުން އަރިހުން ނިޔާކޮށްފައިވާތީ ބެލުމަށް ޙުކުމްކުރި ކަންކަމަށް ބަލައިން،

މާލޭ ހުޅުހެނބު ބޮޑުދޯރު ސަރަހައްދުން 25 ނަންބަރު ފިހާރަ ހ.ގިއްސާގެ މާލެ އިބްރާހީމް ހަލީމް އަށް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެކުރިން އިބްރާހީމް ހަލީމާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާ ދެމެދު 23 ޖުލައި 2003 ގައި އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަމާއި، އެއެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތަކީ 01 ޖުލައި 2003 އިން 31 ޖުލައި 2004 އަށްކަން އެއެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި،

އެއެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން، މާލޭ ހުޅުހެނބު ބޮޑުދޯރުގެ ސަރަހައްދަކީ ސަރުކާރުން ވަގުތީގޮތުން ޖާގަދީފައިކަން، އެފިހާރަތަކުގެ ދަށުން ވިޔަފާރިކުރުމަށްޓަކައި ވަސީލަތްތައް ފަހިވާ ގޮތުގެ ދަށުން ހަމަޖެހިފައިވާތީ ހުޅުހެނބު ބޮޑުދޯރުގައި ހުރި 50 ފިހާރައެއް، ކޮންޓްރެކްޓަރަކާއި، ޚާއްޞަގޮތެއްގައި އެއްބަސްވުމުގެ ވަކިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސްއާ ދެމެދު ކުރުވިފައިވާ އެގްރީމެންޓްތައް ހަމަވެފައިވިނަމަވެސް 2004 ވަނަ އަހަރުން އެގްރީމެންޓް އައުކުރުމަށްފަހު ނުކުރެވޭކަމާއި، ހަމަޖެހިފައިވާތީ އަލުން އެގްރީމެންޓް އަދި ނުކުރުމަށް ކަމަށާއި، ނަމަވެސް ކުރިއަށް ޢަމަލުކުރެވިފައިވަނީ ޢަމަލު ކުރުމުގެ ގޮތުގައި 2003 ވަނަ އަހަރު ކުރުވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، ސަރުކާރުން ފިހާރަތަކަށް ދޭގޮތުން ހުޅުހެނބު ބޮޑުދޯރުގެ ސަރަހައްދު ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ގޮސްއެކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ތަފުސީލް އެއްގޮތުން މިވަސީލަތަކާ ނުލާ ފުރުޞަތު ހަމަޖެހިފައިވާކަމާއި، 50 ފިހާރައެއް، ކޮންޓްރެކްޓަރަކާއި، ޚާއްޞަގެ ތަރުތީބުން އުފައްދައި ވިޔަފާރިކުރުމުން ސަރުކާރުން ބޭނުމަކީ ސަރަހައްދުގައި ހިނގާ ތަންތަން އެތަންތަނުގައި ހުރި އެފަރާތުގެ ތަކެތި ހުސްކޮށް އެތަނުގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސްއާ ހަވާލުކުރުމުގެ ނޯޓިސް 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަސްކުރިން ދޫކުރެވިފައި، އެނޯޓިސް ލިބުމުން އެފަރާތުގެ ކަންތައްތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް ތަނުގައި އެތަންތަން ހުސްކޮށް އެމިނިސްޓްރީއާ ހަވާލުކުރަން ޖެހޭނެކަމާއި އެގޮތުން ތަފުސީލުގެ ނިޔަލަށް ހަސަނަކުރަން ދަލީލުތަކާއި ގޮތަކަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސްގެ ނަންބަރު MCPW/2004/1 (18 ޖުލައި 2004) ސަރކިއުލަރ ނަމްބަރުން ފާޅުވާކަން ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމާއި،

[illegible] ފަހުން، 01 ޖެނުއަރީ 2006 އިން ފެށިގެން މާލޭގެ [illegible] [illegible]

[illegible] ސަރަޙައްދު މާލޭ [illegible] [illegible] [illegible] މާލޭ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް [illegible] މާލޭ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] މާލޭ [illegible] [illegible] [illegible] 25 [illegible] [illegible]

އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible] މާލޭ [illegible] އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަދި ފަހުން، 2014 މާރިޗު 25 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއިން [illegible] [illegible]

ކައުންސިލްތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރަޙައްދުގައި

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ

ނަންބަރު [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ [illegible] [illegible]

[illegible] ބިންތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރަޙައްދުގައި [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] 26 ޖޫން 2014 ވަނަ ދުވަހުގެ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (IUL)38-ASI/138/2014/47

[illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 17 ޖުލައި 2014 ގެ [illegible]

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (IUL)38-ASI/138/2014/50

އިއްވުނުން އިޖުރާއަތުކުރިވާކަން އަނގަބަހުންދަންނަވައިދެން، މިދަންނަވާން ދީ އިއްވުން ގެނެސް އިބްރާހީމް ޚަލީލް ދިރިސާލިކުގެ އެފަދަ ހަދާސްފިޔަ އެއްޗެ އިންޑަސްޓްރިއަލް އެމްޕްލޮއީ ކަކަތަ ފުއްދެވިފައި ކޮންޓްރެކްޓުން އަދާހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފުރަކަތަކުން އަނގަބަހުއްޓުއްވަވާފައެވެ.

(ބ) ފަސްވަނަ ކަމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި، ޤާނޫނު އަދި ޤަވާޢިދު ކަނޑައެޅޭގޮތަށް ކޮންޓްރެކްޓެއް ފިޔަވައި ޤަވާޢިދު ޤާނޫނު ފޯމެއް އެއްބަސްވުންތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، ދަށުވުމުގެ ސިވިލްސަރވިސް ގަވާއިދުގެ 6-05 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި، ދަށުވުމުގެ ވަކިން ނުވަތަ އަތްމަތީ ކުއްލިން ދޫކޮށްފަ ކުއްލިން ހިފެހެއްޓުމުގެ ކުއްލިން ދޫކޮށްލުމުގެ ދަދަ ވީޖ ކުއްލިން ދޫކޮށްލުމުގެ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ކުރާގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި އެފަދަ އެއްބަސްވުމެއްގައި ހަމަހަމަކޮށް މަޖުބޫރުކުރެވޭ އެއްބަސްވުމެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުން، އިސްލާމްދީނާ ޚިލާފުވާގޮތް މަޢުލޫމާތެއްގައި، މާލެ ހަމަލަ ބަދަލުކުރުމުގެ 25 ނަންބަރު ފޯމަށް އިބްރާހީމް ޚަލީލް ކުއްލިން ދިރާގު ގެއްލުމުން ދަށުވުމާއި އިބްރާހީމް ޚަލީލްދާދުން 23 ޖަނަވަރީ 2003 ގައި ވަޒީފާ އެއްބަސްވުން ފިރުމައި އެދުރުފުގެ ދަދުދަގައި މާލެއަށް ގެއްލުމުގައި ބަދަލުކުރުމަށް އެއްބަސްވުމެއް ވަޒީފާގެ ހަމަހަމަކޮށް ވަޒީފާއިން އެއްބަސްވުމަށް ބަޔާންކުރައްވާފައި، އަދި ދަށުވުމާއި އިބްރާހީމް ޚަލީލްދާދުން 23 ޖަނަވަރީ 2003 ގައި ވަޒީފާ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު 31 ޖަނަވަރީ 2004 ގައި ހަމަވާގޮތަށް އެއްބަސްވުމުން ބަލާފައި އެކަށީގެންވެއެވެ.

އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފުން ސަބަބުތައް އެގޮތުން ހުށަހެޅުން، 01 މާރިޗު 2016 ވަނަ ދުވަހުގެ ނިޔާވުން މާލޭ ހުޅުމާލޭ ދަށުން ބަދަލުކުރުމުގެ 25 ނަންބަރު ފޯމަށް ހުށަހަޅައިފައިން 04 ފެބްރުއަރީ 2016 ވަނަ ދުވަހު އިބްރާހީމް ޚަލީލް ފޮނުވުމުގެ ނޯޓިސްއަށް 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރަ ދޭން ނޯޓިސްއެއްކަމުގައިވާތީ، އެނޯޓިސްއަށް ބަލައި ނޯޓިސްއެއްކަމުގައި ކަނޑައެޅުމުގައި ސިފަވެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު

389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމަށް މި މައްސަލަ މިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުން އިއްތިފާޤުވެވިފައިވެއެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުކުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލްކޮށް، މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.